

Рев 66/12 - накнада штете - акт дискриминације

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 66/12
02.02.2012. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Виде Петровић-Шкоро и Љубице Милутиновић, чланова већа, у парници тужиле А.А. из Н., чији је пуномоћник О.К., адвокат из Н., против туженог Н. ад Н., кога заступа В.Л.С., ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2747/10 од 07.06.2011. године, у седници већа одржаној дана 02.02.2012. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2747/10 од 07.06.2011. године у другом ставу изреке којим је преиначена првостепена пресуда Општинског суда у Нишу П. бр. 709/09 од 08.10.2009. године и одбијен тужбени захтев за накнаду штете због претрпљеног страха, као и у одбијајућем делу трошкова парничног поступка, као неоснована.

Образложење

Пресудом Општинског суда у Нишу П. број 709/09 од 08.10.2009. године у првом ставу изреке утврђено је да је тужени Н. ад Н. дана 07.09.2007. године радњама свог возног особља дискриминаторски поступао према тужилци А.А. из Н., као инвалидном лицу, тако што је одбијањем да је превезе аутобусом извршио дискриминацију особе са инвалидитетом у току путовања, те се туженом забрањује да

понови наведене радње дискриминације према тужилји. Другим ставом изреке тужени је обавезан да тужилји на име накнаде штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части и права личности, исплати износ од 180.000,00 динара као и за претрпљени страх 150.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 08.10.2009. године као дана пресуђења до исплате, а за износе већих од досуђених до тражених 360.000,00 динара за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части и права личности, тужбени захтев је одбијен као неоснован. Трећим ставом изреке тужени је обавезан да тужилји на име трошкова парничног поступка плати 152.800,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж. 2747/10 од 07.06.2011. године у првом ставу изреке одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у првом и другом ставу изреке у делу који се односи на претрпљене душевне болове због повреде угледа, части и права личности, а преиначена у другом ставу изреке у делу накнаде штете за претрпљени страх и у трећем ставу изреке у погледу трошкова парничног поступка. Трећим ставом изреке тужени је обавезан на плаћање трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилја је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права у делу који се односи на преиначење првостепене пресуде одбијањем тужбеног захтева.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 44. Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом („Службени гласник РС“ број 33/06) и члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11) који упућује на примену ЗПП („Службени гласник РС“ број 125/04 и 111/09), са посебним одредбама члана 55. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 111/09) па је у смислу члана 399. ЗПП утврдио да ревизија тужилје није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП на коју се у ревизији тужилје указује, јер побијана пресуда садржи разлоге о одлучним чињеницама који су јасни и непротивречни.

Према утврђеном чињеничном стању тужилја је лице са инвалидитетом јер од рођења болује ое церебралне парализе и члан је Градског удружења церебралне и дечије парализе Ниш. Дана 07.09.2007. године са својим пратиоцем Д.Ж. била је у Суботици и намеравала да аутобусом туженог путује у Ниш. На шалтеру аутобуске станице тражила је карте за себе и свог пратиоца, али јој је саопштено да не издају

карте за повлашћену возњу и упутили су је на возача аутобуса. На перону аутобуске станице возач туженог је вратио тужиљу да купи карте на шалтеру и кренуо са њом до шалтера да се увери да јој на шалтеру не могу издати карте. Затим су се вратили заједно до аутобуса где тужиљи и њеном пратиоцу није било дозвољено да уђу у аутобус иако је у њему било слободних места а тужиља је била изложена и разним погрдним речима од стране возача туженог. Тужиља је више пута позивала тужено предузеће и секретара Удружења церебралне и дечије парализе и тек након разговора возача са главним диспечерем, а на интервенцију представника поменутог удружења, тужиљи и њеном пратиоцу је омогућено да уђу у аутобус. У аутобусу је настао проблем око издавања карата тужиљи и њеном пратиоцу, опет уз увреде од стране возача аутобуса и претње да ће бити избачена из аутобуса на сред ауто-пута, због чега је трпела и страх одређеног интензитета због бојазни да неће стићи кући или да ће бити избачена из аутобуса.

На основу тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су на основу правилне примене материјалног права усвојили тужбени захтев тужиље којим је тражила да суд утврди да је тужени дискриминаторски поступао према њој, да му се забрани даље понављање радњи дискриминације и да јој накнади нематеријалну штету за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части и права личности.

Првостепени суд је усвојио и тужбени захтев тужиље за накнаду нематеријалне штете због претрпљеног страха, али је другостепени суд преиначио првостепену пресуду у том делу и одбио тужбени захтев тужиље за накнаду штете због претрпљеног страха, као неоснован.

Врховни касациони суд сматра да је одлука другостепеног суда правилна и на закону заснована.

Наиме, полазећи од одредаба Европске Конвенције за заштиту људских права и основних слобода која у Протоколу 12 прописује општу забрану дискриминације и одредбе члана 27. Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом према којој одредби је забрањено вршити дискриминацију због инвалидности у превозу у свим гранама саобраћаја при чему се дискриминацијом сматра између осталог и само одбијање да се превезе путник са инвалидитетом, као и на основу одредбе члана 29. истог закона према којој одредби посебно тежак облик дискриминације због инвалидности представља узнемиравање, вређање и омаловажавање путника са инвалидитетом у току путовања од стране посаде превозног средстава због његове инвалидности, нижестепени судови су правилно закључили да су основани захтеви тужиље за утврђење постојања дискриминације, изrekli забрану понављања дискриминаторске радње и досудили тужиљи накнаду нематеријалне штете због душевних болова због повреде части, угледа и права личности. Досуђени износ по овом основу од 180.000,00 динара, свакако представља сатисфакцију тужиљи за

трпљење душевних болова, због повреде личних права, који износ је правилно одмерен у смислу члана 200. ЗОО. Чињеница да тужени није изјављивао ревизију указује на схватање значаја ове пресуде у односу на онога чије дискриминаторско понашање према тужиљи је довело до душевних болова тужиље. Трпљење страха, као посебан вид накнаде нематеријалне штете у конкретном случају нема оправдања према одредби члана 200. Закона о облигационим односима, ако се имају у виду околности конкретног случаја, јер је тужиља остварила жељени циљ да се превезе до места одредишта, усвојен јој је захтев за утврђење постојања дискриминације, изречена забрана понављања дискриминаторске радње и досуђена нематеријална штета у виду душевних болова због повреде угледа, части и права личности. Новчана сатисфакција је само један од могућих начина сатисфакције а и усвајање прва два захтева води истом циљу, и њима се може постићи сврха законом предвиђена за сузбијање и спречавање дискриминације лица са инвалидитетом, те досуђивање новчане накнаде нематеријалне штете у већем износу није оправдано. Новчана накнада због претрпљених душевних болова проузрокованих повредом части и угледа инвалидног лица, има за циљ ублажавање поремећаја насталих у психичком животу тужиље као оштећене и представља адекватну сатисфакцију за трпљења којима је тужиља била изложена. Усвајање и друга два захтева у смислу Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом, употпуњују остварење овог циља.

Основано се у ревизији тужиље истиче да инвалидна лица уживају посебну заштиту од дискриминације, и то не само по одредбама Европске Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, већ и по одредбама Устава Републике Србије, којима се прокламује забрана дискриминације, као и по одредбама Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом. Судови су својим одлукама ту заштиту и пружили тужиљи, правилном применом материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, те су наводи ревизије и у том делу неосновани.

Применом члана 405. став 1. ЗПП ("Сл. гласник РС" број 125/04, 119/09) који се примењује у смислу члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/2011), одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија

Снежана Андрејевић,с.р.